

економіки / Н.А. Космарова // *Економіка Крима*. – 2004. – № 11. – С. 27-30.

7. Космарова Н.А. Соціальні механізми стимулювання найманих працівників / Н.А. Космарова // *Держава та регіони*. Серія: Економіка та підприємництво. – 2006. – № 1. – С. 145-148.

8. Орбан-Лембрик Л.Е. Психологія управління / Л.Е. Орбан-Лембрик. – К. : Академвидав, 2003. – 568 с.

9. Основи соціального менеджменту: теоретичні положення та прикладні механізми: навчальний посібник / Б. Андрушків, М. Папієв, Т. Кирян та ін. / Під заг. ред. Б. Андрушківа. – Тернопіль: ТзОВ "Терно-граф", 2007. – 1024 с.

10. Петси Роув. Бизнес-этикет : пер. с англ. / Роув Петси. – Ростов-на-Дону: Феникс, 2006. – 384 с.

11. Погайдак О.Б. Інновації як метод стабілізації економіки України / О.Б. Погайдак, Н.Б. Кирич, Л. Калушка // *Наукове видання «Соціально-економічні проблеми і держава»*, 2009. – Випуск 1(2). – С. 117–124.

12. Погайдак О.Б. Інноваційна діяльність підприємств та організацій як метод стабілізації економіки регіонів України / О.Б. Погайдак, Б.М. Андрушків, Н.Б. Кирич // *Науковий журнал «Вісник економічної науки України»*, № 1(15), 2009. – С. 23–25.

13. Хаєт Г.Л. Корпоративна культура : навч. посібник / Г.Л. Хаєт, О.Л. Єськов, С.В. Ковалевський. – К. : Центр навчальної літератури, 2003. – 403 с.

References

1. Andrushkiv, B.M. Kuzmin, O.Ye. (1997), *Osnovy menedzhmentu: metodolohichni polozhennia ta prykladni mekhanizmy* [Fundamentals of Management: methodological provisions and applied mechanisms], textbook, Lileia, Ternopil, Ukraine, 292 p.

2. Kovalevskiy, S.V., Medvedeva, O.A., Khaet, H.L. (2007), *Razvitiye kultury organizatsii: gumanizatsiya, kachestvo deyatel'nosti, uspekhi* [Development of the organizational culture: humanization, quality of activity, success], Methods of studying the culture and values of the organization, book 1, Kramatorsk, DHMA, 195 p.

3. Corporate culture: definition, essence and necessity, available at: <http://revolution.allbest.ru>

4. Kovalevskiy, S.V. (2007), "Corporate culture of organizations of the XXI century", Collection of Scientific Works, Kramatorsk, DDMA, 219 p.

5. Kosmarova, N.A. (2005), "The concept of social and economic responsibility in modern business", *Visnyk Sum'skoho natsionalnoho ahrarnoho universytetu, Seriya: Finansy i kredyt*, no. 2, pp. 264-267.

6. Kosmarova, N.A. (2004), "Social order as a means of formation of socially oriented economy", *Ekonomika Kryma*, no. 11, pp. 27-30.

7. Kosmarova, N.A. (2006), "The social mechanisms for stimulation of hired employees", *State and Regions, Series: Economics and Entrepreneurship*, no. 1, pp. 145-148.

8. Orban-Lembryk, L.E. (2003), *Psykhologhiia upravlinnia* [Psychology of Management], textbook, Akademvydav, Kyiv, Ukraine, 568 p.

9. Andrushkiv, B., Papiiev, M., Kyrian, T. etc. (2007), *Osnovy sotsialnoho menedzhmentu: teoretychni polozhennia ta prykladni mekhanizmy* [Fundamentals of social management: theoretical provisions and applied mechanisms], tutorial, TzOV "Terno-hraf", Ternopil, Ukraine, 1024 p.

10. Petsi, Rouv (2006), *Business Etiquette*, Translated from English, Feniks, Rostov-on-Don, Russia, 384 p.

11. Pohaidak, O. B., Kyrych, N. B., Kalushka, L. (2009), "Innovations as a method of stabilizing the economy of Ukraine", *Scientific edition "Social and economic problems and the state"*, issue 1(2), pp.117–124.

12. Pohaidak, O.B., Andrushkiv, B.M., Kyrych, N.B. (2009), "Innovative activity of enterprises and organizations as a method of stabilizing the economy of regions in Ukraine", *Scientific journal "Bulletin of the Economic Science of Ukraine"*, no. 1(15), pp. 23-25.

13. Khaet, H.L., Yeskov, O.L., Kovalevskiy, S.V. (2003), *Korporatyvna kultura* [The corporate culture], tutorial, Tsentri navchalnoi literatury, Kyiv, Ukraine, 403 p.

УДК 339.543.4

Бондаренко Є.П.,
к.е.н.

Тернопільський національний економічний університет

ОЦІНКА ІНСТРУМЕНТІВ МИТНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ТА ЇХ ВПЛИВ НА СТАН ЛІБЕРАЛІЗАЦІЇ ЗОВНІШНЬОЇ ТОРГІВЛІ

Bondarenko E.P.,
cand.sc.(econ.)

Ternopil National Economic University

ASSESSMENT OF CUSTOMS REGULATION INSTRUMENTS AND THEIR IMPACT ON THE FOREIGN TRADE LIBERALIZATION

Постановка проблеми. Однією з характерних особливостей сучасної світової економіки є яскраво виражена тенденція до її лібералізації. Вступ України до Світової організації торгівлі змусив розглядати проблему дотримання національних економічних інтересів у взаємозв'язку з необхідністю співвідносити протекціоністські заходи, спрямовані на захист вітчизняних товаровиробників і

збереження економічної безпеки нашої держави, із загальносвітовою тенденцією до лібералізації торгівлі. Високий рівень відкритості вітчизняної економіки зумовлює потребу в особливій увазі з боку держави до балансування довгострокової тенденції до лібералізації зовнішньої торгівлі та селективного підходу до реалізації принципів захисту з обов'язковим дотриманням норм і правил СОТ.

Однак, незважаючи на велику увагу до проблем зовнішньоторговельної політики, певні питання, пов'язані із митним регулюванням в умовах лібералізації зовнішньої торгівлі розглянуто фрагментарно. Серед них: теоретичні аспекти, дослідження специфіки та інструментарію митного регулювання, аналіз тенденцій застосування тарифної та нетарифної лібералізації у зовнішньоторговельній політиці України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Суттєвий вклад у дослідження питання використання інструментів митного регулювання внесли такі дослідники сфери зовнішньоекономічної діяльності, як І.Г. Бережнюк, О.П. Гребельник, Т.В. Деркач, В.П. Мартинюк, П.В. Пашко, А.Д. Войцещук та ін. Однак, в науковій літературі відсутні комплексні дослідження впливу інструментів митного регулювання на стан лібералізації зовнішньої торгівлі. Усе це свідчить про актуальність теми, а відтак зумовило вибір на пряму дослідження в науковому та практичному аспектах.

Постановка завдання. Метою статті є науково-практичний аналіз сучасних тенденцій та ефективності митного регулювання, з урахуванням процесів лібералізації зовнішньої торгівлі, що були здійснені у рамках вступу до СОТ, а також розробка підходів до ефективного використання інструментів митного регулювання за умов внутрішніх економічних трансформацій та міжнародних процесів інтеграції і глобалізації.

Виклад основного матеріалу досліджень. Митне регулювання є одним з основних інструментів державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, а тому його застосування сприяє не тільки підтримці стабільності міжнародної торговельної системи, а й забезпечує захист вітчизняної економіки. Ефективне та безперервне функціонування механізму митного регулювання є однією з невід'ємних умов здійснення митної політики держави, а також вирішення митними органами важливих завдань, що стосуються посилення економічної та фінансової безпеки України. Процеси лібералізації зовнішньої торгівлі впливають на сферу господарських відносин та механізми їх державного регулювання, в тому числі на інструменти митного регулювання, яке є важливим чинником формування конкурентного середовища на внутрішньому ринку.

Тенденції розвитку міжнародної торгівлі свідчать про важливе її значення як зовнішнього чинника розвитку національної економіки. Міжнародна торговельна діяльність активно об'єднує національні ринкові системи та державні інститути в світовий економічний простір, а об'єкти міжнародного товарообміну у низці випадків є основними ресурсами науково-технічного прогресу. Однак сподіватися на забезпечення ефективного зростання ринкової економіки України через надмірне відкриття сфери зовнішньоекономічної діяльності на сьогодні є загрозливим явищем для національної безпеки країни, що змушує відходити від умов відкритої лібералізації та більш широко використовувати інструменти митного регулювання. Питання митного регулювання регламентуються міжнародними договорами, угодами, конвенціями, в яких сформульовано на багатосторонній основі принципи, умови та правила застосування тарифних і нетарифних методів. Основним інструментом тарифного регулювання, який спрямований на захист національного товаровиробника є Митний тариф України [2].

На сьогодні обкладання товарів ввізним митом при ввезенні на митну територію України здійснюється за ставками, затвердженими Законом України від 19.09.2013р. № 584-VII «Про Митний тариф України», в частині, що не суперечить додатку I до Протоколу, ратифікованого Законом України від 10.04.2008р. № 250 «Про ратифікацію Протоколу про вступ України до СОТ». Після вступу до СОТ Україна змінила тарифи та привела ставки ввізного мита до їх зв'язаних рівнів. При цьому під зв'язуванням тарифних ставок (ставок експортного або імпортного мита) розуміють те, що чинні ставки не повинні перевищувати рівень, на якому їх було "зв'язано". Україна взяла на себе зобов'язання про зниження ставок на такі групи товарів, як сталь, іграшки, деревина, кольорові метали, фармацевтичні препарати, папір, сільськогосподарська техніка, меблі, інформаційні технології, наукове, медичне обладнання, будівельна техніка, дистильовані спирти, цивільна авіація.

Для значної кількості товарів Україна знизилася ставки ввізного мита до рівня, який відповідає або навіть нижчий за рівень зв'язаних ставок, ще у 2005 році. Однак в країні було збережено досить високі ставки для найбільш чутливих товарів, які займають значну частку імпорту. Середньоарифметична ставка ввізного мита по всьому Митному тарифу після вступу України в СОТ значно зменшилась до 2013 року і становила 4,96% відповідно до графіка тарифних зобов'язань України перед СОТ, що є невід'ємною частиною Протоколу про вступ України в СОТ (рис. 1).

Середньоарифметична ставка ввізного мита на продовольчі товари зменшилась з 13,79 до 9,16% (м'ясо та харчові нутрощі – з 21,5 до 12,3%, молоко та молочні продукти – з 24,9 до 10,01%, продукція борошномельно-круп'яної промисловості – з 23,4 до 10,3%, готові харчові продукти з м'яса, риби або ракоподібних – з 17,3 до 8,9%).

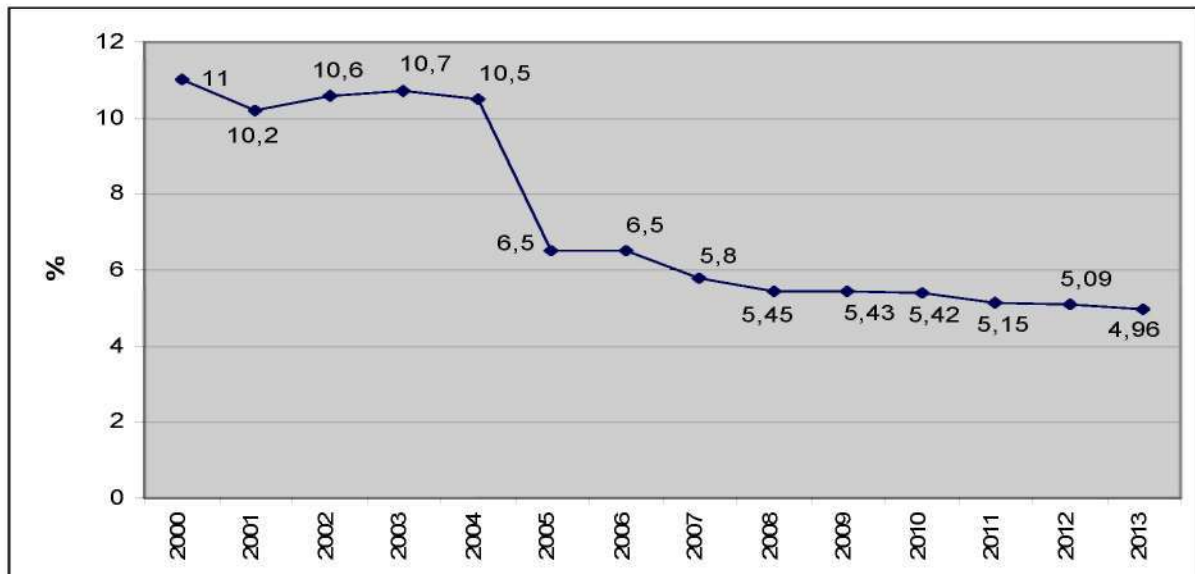

Рис. 1. Динаміка середньоарифметичної ставки ввізного мита за Митним тарифом України відповідно до графіку тарифних зобов'язань України перед СОТ за 2000-2013 роки
Джерело: складено автором на основі [3; 4]

Варто зазначити, що особливо низьким є рівень захисту сільськогосподарських товарів в Україні, де ввізна тарифна ставка зв'язана на рівні 11,2%, що у 1,5-2 рази нижче порівняно з іншими країнами-експортерами цих товарів. За даними СОТ, Аргентина зв'язала ставку мита на сільськогосподарські товари на рівні 32,6%, Бразилія – 35,5%, Болгарія – 42,4%, Китай – 15,8%, ЄС – 15,1%, Канада – 14,5%. Навіть партнери з СНД – Грузія, Молдова, Киргизстан мають зв'язану ставку вищу, ніж Україна. Зниження тарифного захисту сільськогосподарських товарів відбувається не тільки за рахунок збільшення тарифних ліній з нульовими ставками (їх частина становила 9,6% на момент вступу до СОТ і 10% - у складі зв'язаних ставок), а завдяки зменшенню більше ніж у два рази частки ставок із тарифними піками (відповідно з 44,3 до 21,4%).

Основні зобов'язання України щодо зв'язування ставок імпорتنих тарифів пов'язані з приєднанням України до низки «нульових» домовленостей про зниження ставок на такі групи товарів: сталь, іграшки, деревина, кольорові метали, фармацевтичні препарати, папір, сільськогосподарська техніка, меблі, інформаційні технології, наукове, медичне обладнання, будівельна техніка, дистильовані спирти – через 3 роки після вступу, цивільна авіація - до 2010 року. Для окремих видів транспортних засобів був встановлений перехідний період до 2013 року з поступовою зміною ставки імпортного мита з 10% на момент вступу до 5% на кінець перехідного періоду. Для транспортних засобів з електродвигунами, перехідний період тривав до 2010 року з відповідним зниженням імпортного мита з 10% до 8%.

Введення в дію ставок імпортного мита, передбачених зобов'язаннями України перед СОТ призвело до лібералізації Митного тарифу України за рахунок:

- збільшення застосування нульових ставок мита;
- зменшення специфічних ставок мита;
- зниження загального рівня оподаткування за адвалерними ставками;
- практичне скасування комбінованих ставок мита.

Необхідною умовою у вивченні тенденцій митної політики, щодо наслідків вступу в СОТ може бути аналіз динаміки ввізного митного тарифу України за видами застосування ставок, що характеризується переважанням адвалерних ставок, які впродовж 2001-2005 рр. становили 79,7%, а на час вступу до СОТ (16 травня 2008 р.) зросли до 98,5%. Також за цей період частка специфічних ставок зменшилася з 5,94 до 1,18%, а комбінованих – з 1,77 до 0% (рис. 2).

Якщо аналізувати експортне мито в Україні, то тут є свої особливості. Експортний режим для вітчизняної економіки не є надто обтяжливим, крім того з 2008р. Україна дотримується своїх зобов'язань, взятих перед СОТ щодо поступового зниження вивізних митних тарифів на насіння соняшнику, живу худобу, шкури тварин, брухт чорних і кольорових металів. Наприклад, потрібно взяти до уваги той факт, що в Китаї нараховується 36 товарних позицій експортної номенклатури, до яких застосовується експортне мито в розмірі від 20% до 50%. У 2008 році було введено експортне мито на гази. У лютому 2009 року з переліку газів, які оподатковуються експортним митом, було вилучено скраплені гази (крім природного).

Зараз в Україні також діє 0% митний тариф на більшість української продукції, яка продається в країні Митного Союзу згідно з домовленостями між Україною та Росією. За роки членства в СОТ

найбільше постраждало вітчизняне автомобілебудування. Якщо на момент вступу до СОТ на імпортні автомобілі діяло ввізне мито в розмірі 25%, то після 2008 р. воно було знижено до 10% (для порівняння, в Росії цей показник залишається на рівні 30%, а в деяких країнах – членах СОТ – на рівні 50% і вище). Результат: виробництво автомашин в Україні знизилось у 6 разів, а кількість працівників у цій галузі скоротилась вдвічі.

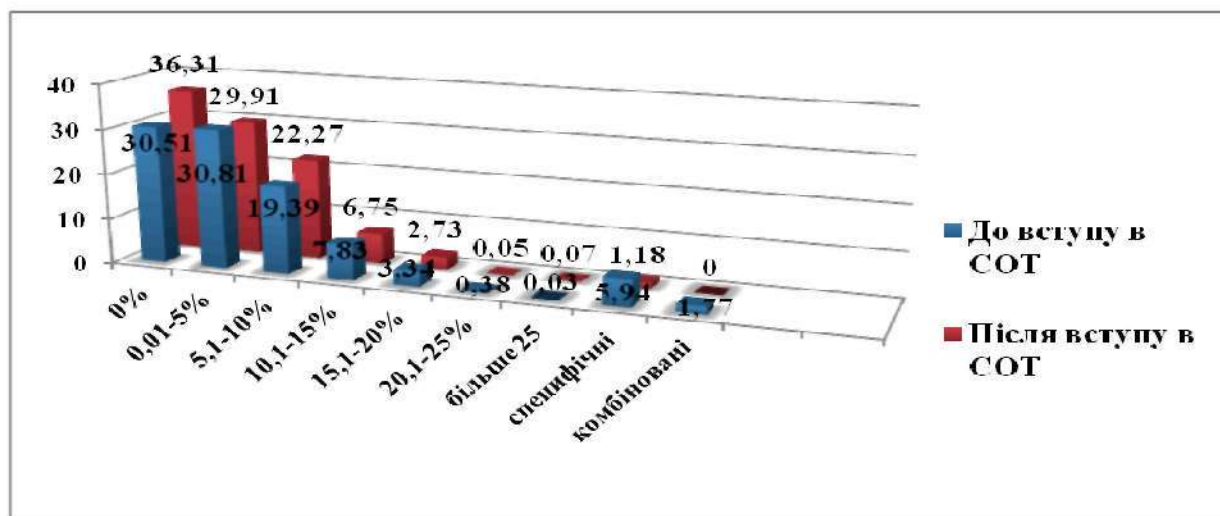

Рис. 2. Ставки Митного тарифу України до та після вступу в СОТ

Джерело: [5]

Постраждав і вітчизняний агропромисловий комплекс. За підрахунками Федерації роботодавців України, тільки в двох галузях сільського господарства – в цукровій і свинарстві – після вступу в СОТ робочі місця втратили біля 500 тис. чоловік. На відміну від країн ЄС, захисні мита на імпорт свинини в Україну виявились нижчими в 5-8 разів. Як наслідок, до нас на ринок ввозилась свинина: в 2013р. її імпорт зріс в 2,3 рази у порівнянні з 2010р. і склав 178,7 тис. тонн. За сім місяців поточного року до нас ввезено більше 20 тис. тонн сала з Польщі, Німеччини, Нідерландів.

З 15 травня 2014 року ЄС в односторонньому порядку тимчасово скасував 98% імпортних мит на українські товари. Завдяки такому заходу українські експортери отримали пільговий режим доступу на європейські ринки. Основну вигоду одержали українські аграрії та виробники харчової промисловості.

З проведеного аналізу митних ставок можна зробити висновок, що вступ до СОТ зробив Митний тариф більш стабільним та стійким. З динаміки митного тарифу бачимо, що після приєднання України до СОТ середньозважена ставка ввізного мита вирівнялась та не відбувалося різких змін. Це створює умови для встановлення стабільних цін на внутрішньому ринку і дає можливість національним виробникам проводити більш стійку цінову політику.

Аналізуючи результати діяльності митних органів у розрізі їх фіскальної функції з 2006 по 2013 рік, бачимо поступове щорічне збільшення перерахувань у державний бюджет митних платежів, окрім останнього звітного періоду. Приведення Митного тарифу до вимог СОТ найбільше вплинуло на розміри надходження від ввізного мита. Значне зниження доходів від ввізного мита у 2009 році, крім вступу до СОТ, пов'язане з скороченням майже вдвічі відповідно до 2008 року імпорту насамперед внаслідок впливу світової економічної кризи, що спричинило девальвацію національної валюти та обумовило падіння внутрішнього попиту. Надходження митних платежів і ввізного мита, зокрема до державного бюджету, безпосередньо залежить від обсягів товарного імпорту в країну. Такі надходження зростали протягом 2005-2008 років, оскільки, починаючи з 2006 року, імпорт значно переважає над експортом.

На рисунку 3 бачимо, що в 2009 році обсяг митних платежів значно знизився і становив 83,1 млрд. грн., що пов'язано з фінансовою кризою та скороченням обсягів імпорту товарів до 45,4 млрд. дол. США, що на 40,1 млрд. дол. США менше, ніж в 2008 році. Вже в 2010-2011рр. спостерігалось зростання обсягів митних платежів загалом та ввізного мита зокрема, на що вплинуло збільшення обсягів імпорту товарів. Починаючи з 2012 року і до сьогодні, спостерігається тенденція скорочення обсягу митних платежів, однак обсяг ввізного мита збільшився на 0,3 млрд. грн. в 2013 році відносно 2012 року. Скорочення обсягу митних платежів в 2013 році пов'язане з скороченням імпорту товарів в країну на 7,6 млрд. дол. США.

З початку 2013 року в Україні ставки ввізного мита приведено до рівня, встановленого відповідно до Протоколу про вступ України до Світової організації торгівлі. Ввізні мита були підвищені на 119 товарних під категорій (цемент; руди та концентрати хромові; продукти органічної та неорганічної хімії; добрива та ін.). При цьому на 13 товарних підкатегорій було встановлено нульову ставку (руди та концентрати марганцеві, підшипники, генератори змінного струму та інше).

Окрім вже зазначених змін щодо непрямого оподаткування положеннями законопроекту «Про Державний Бюджет на 2014 рік» було передбачено внесення таких змін як перенесення з 2014 року на 2015 рік зниження ставки податку на додану вартість з 20 до 17 відсотків.

Однією з найважливіших проблем, яку необхідно розв'язати в сфері тарифного регулювання найближчим часом є подальше впровадження міжнародних норм і правил, що дасть змогу перейти до застосування єдиних стандартів у митній галузі та дозволить вирішити питання, пов'язані з приєднанням до міжнародних конвенцій щодо гармонізації та спрощення митних процедур, а також допоможе наблизити митне законодавство та митні формальності, які застосовуються в Україні, до країн ЄС.

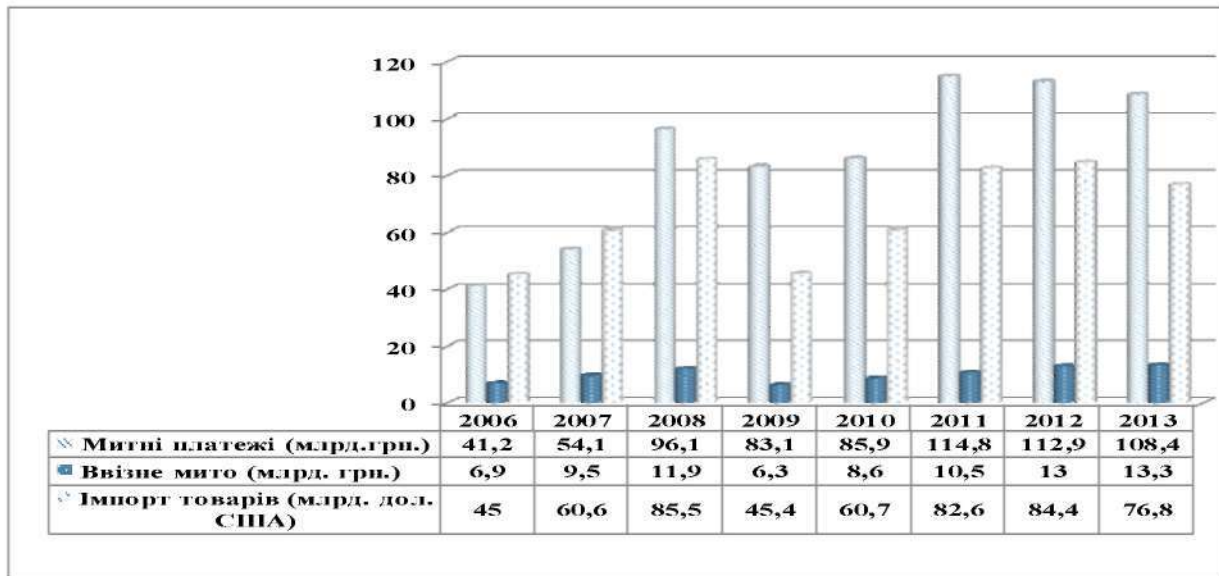

Рис. 3. Динаміка імпорту товарів, митних платежів та ввізного мита у 2006-2013 рр.

Джерело: складено автором на основі [7]

Щодо методів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, то вони дають можливість захистити національний ринок, національного виробника, а також виконати певні міжнародні зобов'язання України. Нетарифні методи є ефективним засобом регулювання зовнішньої торгівлі й упроваджуються шляхом встановлення певних вимог та обмежень до суб'єктів господарської діяльності при виході їх на зовнішній ринок. Нетарифне регулювання полягає в установленні державою кількісних обмежень та технічних бар'єрів.

В рамках СОТ легалізовано й узгоджено велику кількість нетарифних захисних заходів, за допомогою яких дозволяється регулювати зовнішньоторговельну діяльність. Інструменти нетарифного регулювання, які не заборонені СОТ, майже не регулюються міжнародними угодами, і, використовуючи їх у торгово-економічній політиці, уряди держав відчувають себе вільніше, ніж при введенні тарифних обмежень, які регламентуються СОТ.

Генеральна угода з тарифів і торгівлі та Світова організація торгівлі ставлять перед Україною завдання максимального скорочення використання нетарифних інструментів державного регулювання у сфері зовнішньоекономічної діяльності. Загальною вимогою до нетарифних методів регулювання зовнішньої торгівлі є дотримання країнами принципів недискримінації, доступу до ринку, прозорості, сприяння економічному розвитку та зростанню міжнародної торгівлі. Однак практика застосування нетарифних інструментів країнами-членами СОТ не завжди повною мірою відповідає встановленим цілям та принципам цієї організації.

При вступі в СОТ Україна взяла на себе низку зобов'язань в напрямку нетарифного регулювання, основними з яких виступають наступні:

- відміна та не використання в подальшому кількісних обмежень чи інших нетарифних інструментів, що не передбачені домовленістю з СОТ (не буде вводити заборону на м'ясну продукцію, якщо це не узгоджено з нормативами СОТ);

- відміна Україною заборони на імпорт вантажного транспорту, автобусів та машин віком більше 8 років;

- буде здійснювати контроль цін у відповідності із правилами, а також не буде встановлювати обов'язкові мінімальні ціни на імпорتنі товари і продовжуватиме публікувати список товарів та послуг, ціни на які встановлюються урядом;

- відміна заборони на експорт брухту чорних і кольорових металів, дорогоцінних металів та каменів (крім золота, срібла та алмазів), а також експортних обмежень на зерно;

- врахування перш за все міжнародних, а не національних та регіональних стандартів;
- зменшення кількості товарів, що підлягають обов'язковій сертифікації;
- повністю ввести та дотримуватись умов Угоди про торговельні аспекти прав інтелектуальної власності (TRIPS);

- в частині санітарного та фітосанітарного контролю узгоджувати свої дії з санітарними та фітосанітарними нормами і встановлювати межі відповідальності контролюючих органів в даній сфері, зокрема Україна не буде обмежувати імпорт м'ясних продуктів, оброблених гормонами.

Застосування заходів нетарифного регулювання ЗЕД до України вказує на їхній безпосередній вплив на її питому вагу в світовому експорті. Такий стан речей призводить до того, що оптимальним для нашої країни є або застосування аналогічних заходів до країн-партнерів, або підписання торговельних угод на вигідних умовах для України з декларуванням в них кількості заходів нетарифного регулювання, що застосовуватимуться обома сторонами.

Висновок з даного дослідження. Отже, можна зробити висновок, що митне регулювання – це вплив держави в особі державних митних органів на інших суб'єктів митних відносин з метою підпорядкування їхніх дій загальнодержавним економічним інтересам.

Головний наслідок вступу України до СОТ – випереджаючі темпи зростання імпорту перед експортом, тому необхідно оволодіти дозволеними засобами захисту внутрішнього ринку. Це необхідно й через те, що вітчизняні товаровиробники зіткнулися з посиленням політики протекціонізму з боку країн-членів СОТ. Для цього вітчизняні підприємства повинні вивчити та використовувати всі захисні інструменти митного регулювання зовнішньої торгівлі, які дозволяють правила СОТ.

Заходи митно-тарифної політики повинні бути спрямовані на розв'язання завдань модернізації та підвищення конкурентоспроможності українських галузей промисловості та сільськогосподарського виробництва, які в перспективі могли б сформувати експортний потенціал національної економіки, а також слугувати цілям забезпечення економічної безпеки держави.

Враховуючи прагнення України до європейської інтеграції та зважаючи на вже отриманий досвід, можна виділити такі шляхи його вдосконалення з метою збереження ним принципу повноти та справедливості: розвиток експортного потенціалу країни, а саме – розвиток власного виробництва; зміцнення позицій вітчизняних товаровиробників на міжнародних ринках. Врахування досвіду країн із розвинутою та трансформаційною економікою сприятиме покращенню відповідного рівня митного регулювання економіки.

Література

1. Бережнюк І.Г. Митне регулювання України: національні та міжнародні аспекти : монографія / Бережнюк І.Г. – Дніпропетровськ: Академія митної служби України, 2009. – 543 с.
2. Войцешук А.Д. Митне регулювання в умовах глобалізації / А.Д. Войцешук, Д.Л. Фесько // Вісник Академії митної служби України. Сер.: Державне управління. – 2010. – № 2. – С. 57-61.
3. Закон України "Про митний тариф України" // Відомості Верховної Ради, 2001, № 24, ст. 125.
4. Закон України "Про митний тариф України" // Відомості Верховної Ради, 2014, № 20-21, ст. 740.
5. Мартинюк В.П. Фінансові аспекти розбудови митної системи в інтересах економічної безпеки України : монографія / В.П. Мартинюк – К. "Кондор", 2011. – 326 с.
6. Пашко П.В. Методика розрахунку прогнозних обсягів податкових надходжень від імпорту товарів / П.В. Пашко, Т.Д. Ліпихіна // Вісник Академії митної служби України. Сер.: Економіка. – 2010. – № 1. – С. 5-20.
7. Показники виконання Державного бюджету України за 2006 - 2013 рр. [Електронний ресурс] // Офіційний веб-сайт Міністерства фінансів України. – Режим доступу: http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/archive/main?cat_id=77643
8. Стратегічні орієнтири формування і реалізації фінансової політики України : монографія / під ред. А.І. Крисоватого. – Тернопіль : Вектор, 2012. – 356 с.

References

1. Berezhniuk, I.H. (2009), *Mytne rehulivannia Ukrainy: natsionalni ta mizhnarodni aspekty* [Customs regulation of Ukraine: national and international aspects], Akademiia mytnoi sluzhby Ukrainy, Dnipropetrovsk, Ukraine, 543 p.
2. Voitseschuk, A.D. (2010), "Customs regulation in the conditions of globalization", *Visnyk Akademii mytnoi sluzhby Ukrainy. Ser.: Derzhavne upravlinnya*, no. 2, pp. 57-61.
3. Law of Ukraine "On Customs Tariff of Ukraine" (2001), *Vidomosti Verkhovnoi Rady*, no. 24, st. 125.
4. Law of Ukraine "On Customs Tariff of Ukraine" (2014), *Vidomosti Verkhovnoi Rady*, no. 20-21, st. 740.
5. Martyniuk, V.P. (2011), *Finansovi aspekty rozbudovy mytnoi systemy v interesakh ekonomichnoi bezpeky Ukrainy* [Financial aspects of the development of customs system in the interests of economic security of Ukraine], monograph, Kondor, Kyiv, Ukraine, 326 p.
6. Pashko, P.V. and Lipikhina, T.D. (2010), "Method of calculating projected volume in tax revenues from imported goods", *Visnyk Akademii mytnoi sluzhby Ukrainy. Ser.: Ekonomika*, no. 1, pp. 5-20.
7. The indicators fulfillment of the State Budget Ukraine in 2006 - 2013 pp., *Ofitsiyniy veb-sajt Ministerstva finansiv Ukrainy*: http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/archive/main?cat_id=77643.
8. Krysovaty, A.I. (2012), *Stratehichni oriyentiry formuvannia i realizatsii fiskalnoi polityky Ukrainy* [Strategic guidelines formation and implementation of fiscal policy in Ukraine], monograph, Vektor, Ternopil, Ukraine, 356 p.